

УДОСКОНАЛЕННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах кризи в Україні важливе місце займає державне регулювання фінансової діяльності фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності. Одним з основних завдань української економіки є стимулювання підприємницької діяльності через створення сприятливих умов її оподаткування.

Слід зазначити, що за умов ринкової економіки важлива роль належить малому бізнесу. Його підтримка, у тому числі через систему оподаткування, є одним із способів подолання кризи у вітчизняній економіці. Однак, введення в Україні спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва ще не забезпечило необхідних зрушень в їх розвитку. Як наслідок, продовжується формування значного тіньового сектора економіки, в тому числі і за рахунок суб'єктів малого підприємництва, що призводить до масового ухилення від оподаткування. У зв'язку з цим актуалізується питання дослідження чинної спрощеної системи в Україні з урахуванням усіх недоліків функціонування на сьогодні та формування стратегії її удосконалення на сучасних етапах розвитку економіки.

Проблему державного регулювання сектору малого підприємництва у своїх працях досліджують такі вітчизняні науковці, як Н.Буряк, З.Варналій, А.Крисоватий, Г.Михальчинець, Н. Ногінова, О.Піжук, І.Святенко, О.Тимошенко. Вироблення ж ефективної стратегії реформування спрощеної системи залишається одним з найактуальніших питань податкової реформи, бо від неї залежить найчисельніший сектор економіки.

З метою реалізації державної політики щодо розвитку та підтримки малого бізнесу, ефективного використання його можливостей, створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень до бюджетів всіх рівнів, та успішного розвитку всієї національної економіки – було прийнято Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва», яким запроваджено справляння єдиного податку суб'єктами малого підприємництва [1].

Спрощена система оподаткування дає змогу суб'єктам малого підприємництва зменшити податкове навантаження, викликане необхідністю сплати податків. Крім того, впровадження спрощеної системи оподаткування створило стимул до розвитку підприємництва в Україні, що допомогло створити тисячі робочих місць і значно збільшити доходи до державного та місцевих бюджетів від оподаткування прибутку підприємств.

Проте, поряд з вищезазначеними перевагами спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва, існують і певні вади, що стримують розвиток малого підприємництва в Україні, зокрема:

- обмеження обсягів виторгу суб'єктів малого бізнесу, які дають право використовувати спрощену систему оподаткування;
- суми єдиного податку фізичної особи-платника податку сплачуються авансом за звітний період (квартал), при цьому не враховують, чи буде фактично отримано дохід від здійснення такої діяльності за звітний період;
- елемент подвійного оподаткування в спрощеній системі за умови сплати ПДВ, а оскільки податкове зобов'язання нараховують, виходячи з виторгу, включаючи ПДВ, яке надходить від покупців на поточний рахунок чи в касу підприємства, а це економічно неправильно [2];
- обмеження обсягу доходу, отриманому підприємцями з метою застосування спрощених режимів оподаткування розширює обсяги тіньового сектора економіки, оскільки змушує суб'єктів підприємницької діяльності штучно зменшувати обсяги доходів.

Попри досить серйозні аргументи проти самого інституту спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, його ліквідація не є ефективним рішенням, однак на даному етапі спрощена система оподаткування потребує реформування та удосконалення відповідно європейським стандартам розвитку економіки.

Таким чином, на нашу думку, у сфері підвищення ефективності застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, в першу чергу, необхідно:

— зменшити витрат часу і коштів суб'єктів підприємницької діяльності на ведення податкового обліку та сплату податків;

— лібералізувати систему справляння та адміністрування податку, переглянути існуючі пільги під час сплати податків з метою створення конкурентного ринкового середовища та рівних умов для ведення бізнесу [3];

— посилити відповідальність платників єдиного податку за використання праці найманих працівників без оформлення трудових відносин з метою забезпечення легалізації трудових відносин найманих працівників;

— конкретизувати коло платників, на яких не поширюється спрощена система оподаткування, обліку та звітності, та вилучити з переліку видів діяльності, ті види, які є високорентабельними. Це дозволить зменшити обсяги мінімізації оподаткування;

— збільшення максимально допустимої кількості працівників, що сприятиме підвищенню рівня зайнятості.

Підсумовуючи все вищесказане, доцільно відмітити, що держава повинна навчитися правильно використовувати доходи та відмовитися від діючої нині жорсткої зарегульованості економіки, яка нашкоджує підприємництво в «тінь», у свою чергу, необхідно досягти збалансованості інтересів бюджету та конкретного суб'єкта підприємницької діяльності. Для цього необхідно забезпечити гнучкість податкової системи, пристосувати її до зовнішньої і внутрішньої економічної кон'юнктури. З метою побудови ефективної системи оподаткування малого бізнесу доцільними будуть подальші дослідження направлені на вивчення зарубіжного досвіду оподаткування малих підприємств та запровадження дієвого механізму удосконалення спрощених режимів оподаткування в Україні.

Література:

1. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва Президент України; Указ від 03.07.1998 № 727/98 (Втратив чинність) - [Електронний ресурс] : Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. Дробязко С.І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу / С.І. Дробязко, Т.М. Козир, С.Б. Холод. – К. : Центр навч. літ-ри, 2012. – 416 с

3. Фурсін О.О., Ляшко М.В. Провідні шляхи реформування спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні// Держава та регіони – 2014 - №3 – С.37-41

4. Податкова реформа 2016 – фіскальна лібералізація [Електронний ресурс]: Фінбаланс. – Режим доступу : <http://finbalance.com.ua/news/Podatкова-reforma-yaki-novatsi-zaproponu-nardepam-u-vivtorok-fiskalnyy-komitet-VR>

5. Крисоватий А. І., Новітня парадигма преференційного оподаткування : монографія / Андрій Ігорович Крисоватий, Галина Василівна Василевська. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 260 с.

Любов Шкляр

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Заклекта-Берестовенко О. С.

ФІСКАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНО-РЕГУЛЮЮЧИЙ АСПЕКТ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

За роки незалежності систему прямого оподаткування в Україні неодноразово намагалися реформувати та вдосконалити, побудувати оптимальний механізм справляння податків, який поєднував в собі риси соціальної справедливості та фіскальної спрямованості. Податок на доходи фізичних осіб є одним із головних податків в системі прямого